

BAYREUTHSCHE LANDSCHAPPEN.

Penschetsen naar de natuur.

DOOR

J. v. SANTEN KOLFF.

Op gevaar van, door mij zelven te citeren — en zelfs, verzwarende omstandigheid, als aanhef! — mij de beschuldiging van réclameachtigen eigenwaan, vulgo pedanterie, op den hals te halen, zij ter inleiding het volgende medegedeeld.

Verleden jaar wijdde ik in Viotta's „Maandblad voor muziek” een uitgebreid, uitvoerig opstel aan het zich over een tijdsbestek van bijna een kwart eeuw uitstrekkend, moeite- en kammervol wordingsproces — een ware lijdensweg! — der geniale gedachte en grootsche daad van Richard Wagner's Bühnenfestspielhaus te Bayreuth. Hoe bevreemdend de eigenaardige keus van dat, onder het stof van curieuze geschiedkundige herinneringen aan zijn fantastisch-weelderig, haast duizend en één nacht-sprookjesachtig verleden half bedolven provinciestadje, in zijn afgelegenheid als trou perdu op zijde van de groote reisroute, ook wezen moge, blijkt 't bij nader inzien een voor 's Meesters speciale doeleinden uitermate gunstig, onvergelykelyk, ideaal emplacement te zijn. Hoe de groote man tot de vondst en keus van dat origineel plekje gronds, waarop door hem het Bijbelwoord omtrent het uitverkoren Bethlehem-Ephrata eenmaal toepasselyk zou worden, geraakte, werd *l. c.* met al zijn ab- en dependenties verhaald.

Als tegenhanger in zekeren zin dier genetische monographie — sit venia verbo — vatte ik het plan tot het schrijven van *dit* artikel op. In het „Maandblad” zeide ik: „Hoe vaak mag zich aan den getrouwen bezoeker, den Stammgast sedert '76 of '82, der Bayreuthsche feestvoorstellingen, zoo dikwijls als hij de geliefde vaalroze vlek des Wagnertempels op nieuw, in liefelyke majesteit tegen de helling van de sombergroene bergmassa der Hohe Warte bevallig-trotsch, statig aangeleund, van verre zag schemeren, de vraag hebben opgedrongen, wanneer die ongehoorde conceptie kiem schoot in Wagner's brein!” Welnu, heden zij een andere, een soort van pendant-vraag geopperd. Welke soort van natuur, welk karakter van landschap vormt de omlijsting van dat eenvoudig verheven kunstheilgdom, waarin slechts van tijd tot tijd, daar iets zoo exceptioneels natuurlyk uitzondering behoort te blijven, eenige der subliemste openbaringen dier ideale wereld, welker rijk niet van deze aarde is, en waaraan Gustave Flaubert dacht toen hij gewaagde van „ce je ne sais quoi d'aérien qui met dans la vie quelque chose de plus haut qu'elle”, verkondigd worden?